

Díli, Loron 23 fulan-maiu tinan 2017

Governu lansa “Roteiru ba implementasaun Ajenda tinan 2030”

Iha loron 22 fulan-maiu, durante [Konferénsia Globál](#) kona-ba Ajenda tinan 2030, iha Dili, Governu lansa ona “Roteiru ba implementasaun Ajenda tinan 2030 no Objetivu sira husi Dezenvolvimentu Sustentavel”. Serbisu ne’ebé investe ona iha dokumentu ida ne’e hatudu kompromisu Governu nian iha aplikasaun Ajenda Nasoins Unidas nian foun.

Primeiru-Ministru, Rui Maria de Araújo, deklara katak [Planu Estratéjiku Dezenvolvimentu](#) tinan 2011-2030 [PED] “maka kotuk-ruin roteiru ida ne’e nian” no katak, ohin ba oin, “ukun-na’in sira tenke iha konsiderasaun ba planu no prosesu orsamentál”. Xefe Ezekutivu ne’e esplika katak dokumentu ne’e dezenvolve ona “tuir kontestu nasional” no katak dokumentu ne’e “kria perkursu ida ne’ebé klaru, aliñadu ho planu dezenvolvimentu nasional”.

[Dokumentu aprezentasaun](#) Roteiru ne’e nian deklara katak “hafoin Ajenda tinan 2030, Governu Timor-Leste nian harii kedas Grupu Trballu ida kona-ba Objetivu sira husi Dezenvolvimentu Sustentavel (ODS) atu serbisu tuir ninia lokalizasaun iha medida no estratéjia sira dezenvolvimentu nasional nia laran”. Grupu ne’e foti konkluzau katak ODS hamutuk 17 ne’e bele aliña ho Planu Dezenvolvimentu Nasionál no serbisu ona kona-ba prioridade sira husi Objetivu oin-oin, durante faze tolu ne’ebé define ona iha PED. Sekuénsia ne’e representa momoos iha [infografia](#) ida ne’ebé publika ona iha pájina ofisiál [konferénsia](#) ne’e nian, iha ne’ebé tau mós dokumentu aprezentasaun Roteiru ne’e nian.

Roteiru ne’e kulmina (to’o iha pontu aas liu)ho ODS 1, halakon moris-kiak iha tinan 2030, prazu ne’ebé define ona husi Ajenda Nasoins Unidas no husi Planu Estratéjiku Dezenvolvimentu Timor-Leste nian. ODS 5, “Igualdade Jéneru”, ODS 16, “Pás, justisa no instituisaun efikás sira”, no ODS 17, “Parseria sira ba implementasaun Objetivu sira ne’e” defini ona hanesan objetivu transversál sira, durante período ezekusaun nian, to’o tinan 2030. Nune’e mós “5P” husi Ajenda tinan 2030 aliña ona ho PED. “Pás” rekoñese ona hanesan baze husi dezenvolvimentu nasional, “Ema” sira maka iha sentru husi faze hah’u nian; “Prosperidade” mosu iha faze daruak no ‘Planeta’ iha faze datoluk nia leet; “Parseria” sira identifika ona hanesan dimensaun ida forte no pozitiva husi envolvimentu Timor-leste nian ho mundu.

Portavós Governu nian, Ministru Estadu Agio Pereira, hateten katak “ODS sira maka horik iha sentru husi modelu dezenvolvimentu nian ida ne’ebé di’ak liu, ne’ebé hakarak asegura katak ‘laiha ema ida’ maka hela ba kotuk’. Roteiru foun ida ne’e aliña ODS ho ita-nia Planu Estratéjiku Dezenvolvimentu nian, hodi hatudu dalan ne’ebé atu la’o tuir atu ba dezenvolvimentu sustentavel ida. Serbisu ne’ebé hala’o sei apoia Timor-

Agio Pereira

+670 7723 0011

agio.pereira@cdm.gov.tl

govtlmedia@gmail.com

www.timor-leste.gov.tl

Leste hodi alkansa ninia objetivu sira Dezenvolvimentu Sustentavel nian no sai hanesan ezemplu ba nasaun sira seluk, bainhira hatudu oinsá aliña objetivu sira Nasoins Unidas nian ho planu sira dezenvolvimentu nasional nian”. **REMATA**

Agio Pereira

+670 7723 0011

agio.pereira@cdm.gov.tl

govtlmedia@gmail.com

www.timor-leste.gov.tl